

ingediend op **23** (2022-2023) – Nr. 2-H
11 oktober 2023 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
uitgebracht door Sofie Mertens
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

van de algemene rekening
van de Vlaamse Gemeenschap
en van de rekeningen
van de rechtspersonen
onder het gezag van de Vlaamse Regering
voor het begrotingsjaar 2022

Documenten in het dossier:

- 23** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
 - Nr. 2-A t.e.m. G: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
- 23-W** (2022-2023) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsuitvoering 2022
- 36** (2022-2023) – Nr. 1: Rekeningenrapport van het Rekenhof

Samenstelling van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken:

Voorzitter: Bart Claes.

Vaste leden:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors;

Bart Claes, Carmen Ryheul, Wim Verheyden;

Martine Fournier, Sofie Mertens;

Marino Keulen, Willem-Frederik Schiltz;

Imade Annouri, Stijn Bex;

Els Robeyns.

Plaatsvervangers:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Axel Ronse, Paul Van Miert;

Roosmarijn Beckers, Johan Deckmyn, Leo Pieters;

Karin Brouwers, Joke Schauvliege;

Stephanie D'Hose, Mercedes Van Volcem;

Björn Rzoska, Jeremie Vaneekhout;

Annick Lambrecht.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1.	Toelichting door minister Lydia Peeters	4
1.1.	GIP 2022	4
1.2.	Drie pijlers	4
2.	Bespreking	5
2.1.	Vragen en opmerkingen van de leden	5
2.2.	Antwoorden van de minister	6
2.3.	Replieken	6
3.	Indicatieve stemming	7
	Gebruikte afkortingen	8

Bijlage: zie [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken besprak op 5 oktober 2023 het ontwerp van decreet van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de rekeningen van de rechtspersonen onder het gezag van de Vlaamse Regering voor het begrotingsjaar 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 23/1). De rekening 2022 Mobiliteit en Openbare Werken werd besproken samen met de beleids- en begrotingstoelichting Mobiliteit en Openbare Werken. Begrotingsuitvoering 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 23-W/1) en het Rekeningenrapport van het Rekenhof over 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 36/1).

De presentatie van minister Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door minister Lydia Peeters

Minister *Lydia Peeters* zegt dat in 2022 net zoals in 2021 heel wat extra relancemiddelen ter beschikking waren. Daardoor kon het investeringsritme worden aangehouden en een deel van de achterstand worden weggewerkt.

Van het totale bedrag aan relancemiddelen van 885 miljoen euro werd in 2022 voor 357 miljoen euro vastgelegd voor de drie beleidspijlers: fietsinfrastructuur, verkeersveiligheid en duurzaamheid.

1.1. GIP 2022

Voor het GIP 2022 was voorzien in een totaalbedrag van 2,23 miljard euro aan investeringen. De tabel op slide 3 toont dat de totale uitvoering 37,8 miljoen euro hoger ligt. Er werd dus meer vastgelegd dan initieel was goedgekeurd. Dat is het gevolg van het feit dat men eind 2022 bij de begrotingsopmaak 2023 nog een bedrag van 85 miljoen euro ter beschikking kreeg om te kunnen anticiperen op een heel aantal prijsverhogingen.

De minister heeft in het verleden al meermaals gezegd dat ze continu alle vastleggingen blijft opvolgen bij de zeven entiteiten van het beleidsdomein MOW. Daardoor wordt de onderbenutting tot een minimum beperkt. Zo niet lijkt het alsof de gevraagde middelen niet nodig zijn, wat niet het geval is want de noden zijn immens. Bij de meeste van die zeven entiteiten wordt voor meer dan 100 procent vastgelegd. Voor MDK, Lantis en De Werkvennootschap is dat niet het geval. Bij MDK is dat het gevolg van een vertraging in het dossier Rechteroever Nieuwpoort. Dat budget kan wel gerecupereerd worden in het volgende jaar. De Werkvennootschap is een projectvennootschap met een eigen dynamiek die instaat voor grote projecten. Omdat hieraan een begrotingsruiter is gekoppeld, zijn die middelen niet kwijt. Hetzelfde geldt voor Lantis met een eigen financieel model.

1.2. Drie pijlers

Zoals geweten wordt er veel geïnvesteerd in fietsinfrastructuur met een jaarlijks engagement van meer dan 300 miljoen euro. In 2022 werd 331 miljoen euro vastgelegd, waarvan 149 miljoen euro relancemiddelen. Die middelen gingen vooral naar AWV, De Vlaamse Waterweg en De Werkvennootschap (zie tabel op slide 5). Bij MDK kon 7 miljoen euro niet vastgelegd worden door een fietsbrug van het project Rechteroever Nieuwpoort.

Ook verkeersveiligheid is en blijft een absolute topprioriteit. Daarom werden daaraan ook de nodige middelen besteed. Het gaat onder andere over de aanpak van gevaarlijke punten, veilige schoolomgevingen en schoolroutes, en het aanpakken van onaangepaste snelheid. De minister vermeldt ook nog MIA. Deze projecten zijn verbonden aan de fietsinfrastructuur, voetgangersoversteekplaatsen, de

conflictvrije kruispunten en dergelijke. Specifiek voor veiligere schoolroutes was er 16,4 miljoen euro ter beschikking van de lokale besturen.

Een derde pijler van het beleid is duurzaamheid. Er werden middelen gereserveerd voor de waterweginfrastructuur en voor Clean Power for Transport (laadinfrastructuur). Naast AWV, dat zich engageert om om de 25 kilometer laadinfrastructuur te voorzien, hebben verschillende oproepen om ook de private sector mee over de streep te krijgen om te investeren in laadinfrastructuur heel veel interesse gewekt. Voor laadinfrastructuur was er ook 14,3 miljoen euro aan relancemiddelen. Verder werd er ingezet op openbaar vervoer met de aanbesteding van de eerste zestig elektrische bussen die nog in 2023 worden geleverd, samen met zeven elektrische minibusjes voor Brugge. Vanuit de relancemiddelen werd 23 miljoen geïnvesteerd.

Verder werden relancebudgetten aangewend voor de Blue Deal om het overstroomingsrisico te beperken, en voor de verhoging van de bruggen van het Albertkanaal. De laatste brug zal op 1 februari 2024 worden verhoogd.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

Stijn Bex leest in de BBT dat in 2022 het hoge investeringsritme voor de fiets wordt verdergezet met vastleggingen voor 331 miljoen euro, waarvan opnieuw 15 miljoen euro voor het Fietsfonds (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 23-W/1, p. 17). In het verleden stelde hij al vaker vragen over de effectieve bestedingen van de middelen voor de fietsinfrastructuur. De minister maakt er een erezaak van om alle middelen ook effectief vast te leggen. Kan ze verduidelijken hoeveel middelen er in 2022 effectief werden vastgelegd en vereffend?

Marino Keulen stelt vast dat de minister over veel middelen beschikt, maar er bovendien in slaagt om deze om te zetten in aanbestedingen en projecten. Dat is altijd een heikel punt dat opgevolgd moet worden.

Els Robeyns vraagt wat de oorzaak is van de grote overdrachten aan beleidskredieten waar het Rekenhof een opmerking over maakt (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 36/1, p. 79). Het gaat over de Vlaamse cofinanciering van spoorweginvesteringen, leefbaarheidsprojecten voor de ring rond Antwerpen en de samenwerking met Nederland voor de sluis in Terneuzen. Is dat het gevolg van grote vertragingen in de werken? Welke problemen zijn er specifiek voor die spoorweginvesteringen? Is het nuttig om dergelijke overdrachtsbepalingen aan te houden?

Een tweede bedenking plaatst het Rekenhof bij de pps-constructies (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 36/1, p. 93-95). Zij zorgen volgens het Rekenhof voor een complex financieel kluwen. Daardoor is het voor het parlement moeilijk om zicht te krijgen op de totale omvang van die constructies, de financiële risico's en voordelen enzovoort. De Vooruitfractie onderschrijft die bezorgdheid.

Ook de cd&v-fractie is volgens *Martine Fournier* verheugd met de heel grote budgetten die naar het beleidsdomein MOW gaan. Er is ook heel veel geld voor nieuwe projecten. Maar men moet er zich ook van bewust zijn dat er nog heel veel werk op de tafel ligt op het vlak van verkeersveiligheid, leerlingenvervoer, respect en gedrag, technische keuringen enzovoort. Er gaat ook heel veel budget naar fietsinvesteringen. Er wordt gesproken van 330 miljoen euro, maar eigenlijk gaat het om ongeveer 1 miljard euro als het Kopenhagenplan van minister Bart Somers wordt meegerekend. Dat heeft ook tot gevolg dat er veel meer fietsers zijn.

Een aandachtspunt voor de cd&v-fractie is dat er ook de nodige aandacht en budgetten moeten gaan naar het onderhoud van het wegennet.

2.2. Antwoorden van de minister

Minister *Lydia Peeters* is het eens met *Stijn Bex* dat middelen vastleggen één zaak is. Ze omzetten in realisaties op het terrein is een andere zaak. Ze hecht veel belang aan een regelmatige opvolging van bijvoorbeeld projecten in het GIP. Als blijkt dat ze niet doorgaan, wordt er overgeschakeld naar reserveprojecten van het GIP. Zo worden onderbenuttingen en het verlies van middelen voorkomen.

Wat de vereffeningen van fietsprojecten betreft werd van die van 2020 77 procent vereffend, van de vastgelegde projecten in 2021 is 62 procent vereffend en voor die van 2022 29 procent. De minister wijst er wel op dat er heel wat tijd overheen gaat vooraleer de laatste cent van een project betaald is.

Voor de opstart van het jaar 2020 werd vastgesteld dat een aantal cijfers nog onvolledig of onvoldoende uitgesplitst zijn, bijvoorbeeld in weginfrastructuur of fietsinfrastructuur. Dus dan moet die opsplitsing gemaakt worden. Verder merkt de minister op dat de vereffeningen over de facturatie van projecten gaan en geen enkele indicatie geven over de voortgang van een project. Het is dus mogelijk dat een project volledig gerealiseerd is, maar dat het boekhoudkundig nog niet volledig verwerkt is. Tot slot zegt de minister dat projecten niet altijd tot de laatste cent worden vereffend. Als ze minder kosten dan vastgelegd, dan zal de vereffening altijd onder het niveau van de vastleggingen blijven. Als er echter meerkosten zijn, bijvoorbeeld bij prijsstijgingen, dan zijn eerst bijkomende vastleggingen nodig vooraleer men kan overgaan tot de vereffening.

Wat de opmerkingen van *Els Robeyns* betreft, denkt de minister dat ze het heeft over de drie entiteiten waarbij er geen volledige vastlegging was van de middelen: MDK, De Werkvennootschap en Lantis. Het gaat vaak over projecten waar de timing niet altijd optimaal in te schatten was. Bij MDK ging het specifiek over het dossier Rechteroever Nieuwpoort en een vertraging door het project-MER dat gekoppeld was aan de omgevingsvergunning. Het niet-vastgelegde bedrag kon men doorschuiven. De Werkvennootschap is een projectvennootschap. Dat is anders dan bij AWV dat veel meer projecten heeft, een negenhonderdtal. Die kan men terugvinden in het GIP. Als projecten niet kunnen doorgaan, kan men snel doorschuiven. De Werkvennootschap en Lantis zijn infrastructuurmaatschappijen met minder en veel grotere projecten. Daarvoor wordt gewerkt met een begrotingsruiter waardoor de middelen kunnen worden doorgeschoven naar het volgende jaar.

Bij de cofinanciering van spoorprojecten gaat het meestal om facturen van Infrabel. Wanneer de facturen worden ontvangen, is op voorhand moeilijk in te schatten.

Wat de overkappingsruiter van de werken aan de Antwerpse ring betreft, werd afgesproken dat er jaarlijks 55 miljoen euro moet worden toegekend voor de financiering van de leefbaarheidsprojecten.

2.3. Replieken

Stijn Bex vindt de duiding bij de cijfers door de minister nuttig. Dat kan deels verklaren waarom, ondanks de grote investeringen, mensen ongeduldig wachten op realisaties. Van de middelen van 2020 tot 2022 is nog maar de helft effectief betaald. Er zullen nog facturen moeten komen, maar wellicht is dat eerder omdat de infrastructuur er nog niet is. Hij begrijpt daarom ook het ongeduld. Hij roept op om niet alleen de vastleggingen voortdurend te monitoren, maar ook om voor de vereffeningen te kijken waar dit sneller kan.

Hij zal bij de indicatieve stemming tegenstemmen omdat de Groenfractie een aantal ambities wil zien in het beleid van de minister die onvoldoende aan bod komen.

3. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de rekeningen van de rechtspersonen onder het gezag van de Vlaamse Regering voor het begrotingsjaar 2022, bevoegdheid Mobiliteit en Openbare Werken van minister Lydia Peeters, wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 3.

Bart CLAES,
voorzitter

Sofie MERTENS
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
GIP	geïntegreerd investeringsprogramma
Lantis	Leefbaar Antwerpen door Innovatie en Samenwerken
MDK	Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust
MER	milieueffectrapport
MIA	Mobiliteit Innovatief Aanpakken
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
pps	publiek-private samenwerking
project-MER	project-milieueffectrapport